

Списание за наука

„Ново знание“

ISSN 2367-4598 (Online)

ISSN 1314-5703 (Print)

Академично издателство „Талант“

*Висше училище по агробизнес и развитие на
регионите - Пловдив*

New Knowledge

Journal of Science

ISSN 2367-4598 (Online)

ISSN 1314-5703 (Print)

Academic Publishing House „Talent“

*University of Agribusiness and Rural Development
Bulgaria*

<http://science.uard.bg>

RULES OF GOOD MEDICAL PRACTICE

Detelina Smilkova

University of agribusiness and rural development, Plovdiv, Bulgaria

Abstract: Rules of good medical practice are defined guidelines or a professional code of practice established as a guide for physicians. They embody the standards of care and professionalism expected of every healthcare worker. As well as examining the moral, ethical and professional obligations of medical practitioners, these guidelines and requirements are also intended to help provide better medical care and ensure safe, effective and reliable medical services for the public.

Keywords: rules, good medical practice, patient.

ПРАВИЛА ЗА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА

Детелина Смилкова

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Резюме: Правилата за добра медицинска практика представляват определени насоки или професионален кодекс на практика, установени като ръководство за лекарите. Те съдържат в себе си стандартите за грижа и професионализъм, които се очакват от всеки служител в сферата на здравеопазването. Освен че изследват моралните, етични и професионални задължения на практикуващите лекари, тези насоки и изисквания имат за цел също така да помогнат при предоставянето на по - добро медицинско обслужване и осигуряване на безопасни, ефективни и надеждни медицински услуги за обществото.

Ключови думи: правила, добра медицинска практика, пациент.

Правилата за добра медицинска практика играят съществена роля в дейността на медицинските специалисти и осигуряването на висококачествени грижи за пациентите. Необходимо е лекарите да практикуват в рамките на моралните, законови и етични норми, да спазват всички законови разпоредби (Krahtova-Nasteva, 2021).

Подходът на лекаря трябва да се основава на принципите на добрата медицинска практика и те не трябва да бъдат жертвани за парични или материални интереси.

Петте основни съставки на добрата медицинска практика са професионализъм, етика, комуникативни умения, отношение към пациентите и работа в екип.

Лекарят трябва да има ясна преценка за цялостното здравословно състояние на всеки отделен пациент, като вземе предвид неговата история (симптомите), за да може да постави точна диагноза, да назначи лечение и да може да обоснове действията си като специалист. При несигурност в точната преценка на състоянието, той трябва да потърси второ мнение от свой колега или да пренасочи пациента към друг специалист, с подходяща квалификация, умения и опит, който би му оказал необходимата медицинска помощ.

Конфиденциалността е неразделна част от комуникацията между лекар и пациент. Лекуващият лекар трябва да съхранява записите, които съдържат лична информация за пациента, по сигурен начин и в съответствие с всички изисквания за защита на данните. Медицинските досиета и поверителният материал трябва да се съхраняват сигурно и защитени срещу неоторизиран достъп. Те трябва да се съхраняват за периоди, изисквани от закона, преди да бъдат изхвърлени на сигурно място. Когато трето лице търси информация за даден пациент, тя може да бъде предоставена единствено с негово писмено съгласие или съгласието на негов близък роднина/ настойник.

Лекари, които използват клинични материали от изследвания на пациенти за публикации на медицинска тематика или участие в медицински конференции трябва да избягват разкриването на лични данни на пациентите в презентацията. Снимките, когато се използват, не трябва разкриват идентифициращи черти на лицето или физически черти, освен ако няма съгласие дадено от пациента.

За да бъде компетентен и точен в диагностицирането и лечението на пациенти, всеки добър специалист е необходимо да надгражда знанията и да повишава квалификациите си по специалността. Той трябва да участва в дейности, развиващи неговата професионална компетентност. Да следи актуалните законови разпоредби. Постоянно да се стреми към подобряване качеството на своята работа и да прилага придобитите знания и опит в лекарската си практика.

Лекарят е длъжен да осигури достъп до медицинска помощ и лечение на пациенти без предразсъдъци към пол, раса, религия, вяра или социално положение, сексуална ориентация, увреждане или социално-икономически статус (Димитров, 2020; Kesov, 2021). Когато лекарят се чувства неспособен да продължи да се грижи за пациент поради такива предразсъдъци, това трябва да бъде тактично обсъдено с пациента и той да бъде насочен друг лекар.

Лекарят не трябва да издава рецепта, без да е прегледал пациент, освен ако вече не е запознат с неговото заболяване и предписаното лечение. Преди предписване на дадено лекарство, лекарят трябва да установи дали пациентът го е приемал и преди, дали е имал нежелани реакции към него - алергии, астма, кожни заболявания, стомашно-чревни разстройства, виене на свят, главоболие или гадене. Той също трябва да знае дали пациентът не се лекува от други заболявания, и имената на лекарствата, които вече приема. Лекарят трябва да информира пациента за потенциални странични ефекти и нежелани реакции, които могат да възникнат при приема на дадено лекарство, и стъпките, които трябва да се предприемат, ако това се случи. При всеки преглед лекарят трябва да се увери, че пациентът приема предписаните лекарства според указанията и да разбере дали има подобрение в здравословното му състояние в следствие на тяхния прием. Ако няма

подобрене в здравословното състояние на пациента, лекарят трябва да прецени дали да бъде повторен този цикъл на лечение или след направени изследвания да бъдат предписани други лекарства. Пациентите трябва да бъдат предупредени да не се самолечат или да купуват лекарствени средства като антибиотици и успокоителни без рецепта.

Професионално, етично и хуманно е лекарите да окажат помощ на пациенти, независимо от техния социален и финансов статус. Отказ за предоставяне на лечение поради подобни съображения се считат за непрофесионални и неетични.

Важно е лекарят да обясни на всеки пациент процедурите по пътя към неговото лечение: вземане на кръв, образна диагностика, местни инфилтрации и инжекции, оперативна намеса. Преди да бъдат предприети инвазивни процедури, пациентът трябва да бъде информиран за възможните следоперативни усложнения. Отказ от страна на пациента да бъде подложен на дадена процедура или специфично лечение трябва да бъде отбелязан в картоната му. В ситуация, в която пациентът не е в състояние да даде съгласие поради влияние на алкохол или наркотици, или е в кома, и е необходима спешна животоспасяваща намеса и няма роднини или близки, които да дадат съгласие тя да бъде извършена, тогава лекарският екип взема решението да направи най – доброто за спасяването на човешкия живот.

Отговорното и ефективно използване на наличните ресурси е жизненоважно за лекарите, тъй като може да повлияе на достъпа на бъдещи пациенти до здравни грижи. В кабинета трябва да се поддържат чистота и спретнатост, а клиничното оборудване трябва да е в изправност.

Лекарите трябва да комуникират ефективно и да работят в сътрудничество с със свои колеги, зачитайки техните умения и принос. Те трябва да бъдат учтиви и приятелски настроени с всички свои колеги специалисти. Сътрудничеството с вътрешни и външни екипи за насърчаване на най-добрата грижа за пациентите е необходимост. Колективните действия на медицинските специалисти в сферата на здравеопазването могат да гарантират най – високия достижим стандарт на предлаганите здравни грижи.

Лекарите, следващи правилата за добра медицинска практика правят грижата за своите пациенти своя първа грижа: те са компетентни, поддържат знанията и уменията си актуални, установяват и поддържат добри взаимоотношения с пациенти и колеги, те са честни, заслужаващи доверие и действат почтено и в рамките на закона.

Пациентите трябва да могат да доверят живота и здравето си на лекарите. Добрите лекари работят в партньорство с пациентите си и зачитат техните права на личен избор и достойнство. Те гледат на всеки пациент като на индивидуалност и правят всичко възможно, за да гарантират, че той ще получи добри грижи и лечение, което ще му помогне да живее възможно най-добре, независимо от негово заболяване или увреждане. В партньорството лекар-пациент лекарите трябва да насърчават пациентите да изразяват своите мнения и опасения, да изслушват и зачитат техните гледни точки в процеса на вземане на решения.

Източници:

1. Димитров, И. 2020. Управление на здравеопазването. Етични аспекти. Интел дизайн ЕООД, Пловдив 2020, ISBN 978-619-7178-17-3, 138 стр.
2. Kesov, G. 2021. Ethics in healthcare. *New Knowledge Journal of Science* 10-3.
3. Krahtova-Nasteva, K. 2021. Methods of health management. *New Knowledge Journal of Science* 10-3.